

SOHO!

Stimuleer Ondernemend Hoger Onderwijs

Forum Ondernemend Hoger Onderwijs

Wat is het Forum OhO?
Leden van het Forum OhO
Doelstellingen
Voorgeschiedenis
Werking Forum OhO
Resultaten

Wat is het Forum OhO?

Het Forum Ondernemend hoger Onderwijs (Forum OhO) is een **stakeholdersplatform** van actoren gericht op het **stimuleren en ondersteunen** van **ondernemingszin en ondernemerschap bij studenten in het hoger onderwijs**.

Het forum kadert in de acties van het **Actieplan Ondernemend Onderwijs** ([link mededeling](#) en [link bijlage](#)) van de Vlaamse overheid en verenigt mensen uit en rond het hoger onderwijs die **concreet** in de praktijk bezig zijn met initiatieven rond ondernemingszin en ondernemerschap.

Het forum is een plaats van ontmoeting en schept de mogelijkheid om te komen tot uitwisseling, kennisdeling en gezamenlijke verrijking.

Om het leren van elkaar optimaal mogelijk te maken, is het een **informele** gemeenschap met **vaste leden** die steunt op vrijwillig, maar niet vrijblijvend engagement van de leden. De leden nemen deel vanuit hun eigen professionele gedrevenheid, maar treden niet op als vertegenwoordiger van hun instelling of organisatie.

Als unieke gemeenschap, drijvend op **vrijwillig engagement** en gefaciliteerd vanuit de Vlaamse overheid, versterkt en verdiept het Forum OhO de dynamieken rond ondernemend onderwijs in de eigen onderwijsinstellingen, maar ook bij de overheid en ruimer. Behoeftes en knelpunten vanuit het werkveld stromen in de vorm van aanbevelingen door naar het politiek-bestuurlijke niveau waardoor beleidsleren mogelijk wordt.

We willen samen gaan voor meer ondernemingszin en ondernemerschap in en rond het hoger onderwijs en uiteindelijk bij de jongeren en studenten.

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen ondersteunt en organiseert vanuit de Vlaamse overheid.

Wie zijn de leden van het Forum OhO?

Tot het Forum OhO behoren:

- docenten, proffen, coördinatoren, ... uit het hoger onderwijs (mensen die concreet actief zijn met OhO, vanuit welke rol of functie ook)
- studenten en studentenverenigingen gericht op ondernemende activiteiten
- intermediaire organisaties met een ondernemende werking naar studenten, docenten en/of instellingen hoger onderwijs
- vertegenwoordigers uit de betrokken Vlaamse overheden

Wil je weten uit welke [organisaties en onderwijsinstellingen](#) de forumleden komen en wie de [forumleden](#) zijn?

Doelstellingen Forum OhO

Het Forum OhO wil verschillende doelen nastreven:

1. netwerking en stimulering van ervaringsuitwisseling m.b.t. praktijken in hoger onderwijs ter stimulering van ondernemingszin en ondernemerschap van studenten;
2. peer coaching;
3. ondersteuning en versterking van de werking rond OhO in en rond de hoger onderwijsinstellingen;
4. vanuit de praktijk behoeftes en knelpunten naar het politiek-bestuurlijke beleid laten doorstromen zodat beleidsleren mogelijk wordt

Voorgeschiedenis

Vanuit het [Actieplan Ondernemend Onderwijs](#) 2011-2014 werd de vraag gesteld hoe ondernemerschapsonderwijs in het hoger onderwijs meer aan bod zou kunnen komen en hoe het meer zichtbaarheid zou kunnen krijgen.

Een **informele bevraging** bij alle **instellingen hoger onderwijs** bracht een grote oogst aan initiatieven en acties naar boven. Gezien de rijkheid en diversiteit van die acties, leek het aangewezen om in te zetten op kennisdeling, wederzijds inspireren en uitwisselen van elkaars initiatieven vanuit de verschillende instellingen hoger onderwijs.

In het **najaar van 2012** werd een **ronde** gedaan bij mensen uit een aantal **organisaties en instellingen hoger onderwijs**. Daarbij werd gepeild of er engagement en enthousiasme vanuit het hoger onderwijs was om een stakeholdersplatform mee te dragen, welke meerwaarde sleutelfiguren uit het werkveld voor zo'n samenkomsten zagen en wat van belang was om zo'n werking te kunnen doen slagen.

De ronde gaf niet alleen een **unaniem positieve respons**, maar deed tegelijk bij de betrokkenen het enthousiasme en energie ontstaan om aan zo'n samenkomsten deel te nemen en er mee vorm aan te geven.

In **mei 2013** kwamen voor het eerst 19 mensen uit hoger onderwijs (hogescholen en universiteiten, studentenverenigingen en intermediaire organisaties) samen.

De groep besliste samen op welke manier ze verder vervolg en invulling aan de samenkomsten zou gaan geven én gaf meteen ook aan dat er nood was om ook iets rond ondernemend hoger onderwijs voor een bredere groep geïnteresseerden te organiseren. Meteen werd van start gegaan met de voorbereiding van wat later de eerste SOHO-dag zou worden.

Het Forum Ondernemend hoger Onderwijs en de [SOHO-werking](#) was geboren!

Werking Forum OhO

De belangrijkste werkingsprincipes zijn:

- frequente samenkomsten: 4 à 5 keer per academiejaar,
- beperkte groep met vast lidmaatschap op basis van vrijwillig engagement en vanuit persoonlijke gedrevenheid (25-tal deelnemers),
- informeel karakter. De leden nemen deel vanuit zichzelf, niet als officiële vertegenwoordiger van hun organisatie of instelling,
- praktijkgericht, wat garant staat voor een grote herkenbaarheid, concrete toepasbaarheid en bruikbaarheid,
- de overheid treedt op als neutrale organisator en (leer)facilitator,
- de leden zelf zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de bijeenkomsten,
- de leden engageren zich om alle relevante informatie naar een ruimere groep via grote dagen en een website door te laten stromen.

Het op een **informele** manier werken met een **brede betrokkenheid** van alle belanghebbenden en vanuit concreet **engagement** creëert een gezamenlijke dynamiek die elke eigen werking ruim overstijgt.

Resultaten

Komende tijd zal de werking van het Forum OhO zich toeleggen op het ontwikkelen van een breed scala aan ondersteuning van de docenten en instellingen, opdat zij zich meer in staat voelen om de verankering van ondernemend handelen en de valabele carrièrekeuze voor ondernemerschap in hun werking te realiseren.

In de eerste werkingsjaren lagen de doelstellingen van het Forum OhO in de eerste plaats op de realisatie van de nodige randvoorwaarden en het opheffen van structurele belemmeringen om tot een effectieve en duurzame werking te komen m.b.t. ondernemingszin en ondernemerschap in het hoger onderwijs in Vlaanderen.

De **structurele doorbraken** die reeds gerealiseerd zijn:

1. Rond het thema Ondernemend hoger Onderwijs zijn de drempels naar **samenwerking en kruisbestuiving over associaties** van onderwijsinstellingen heen verlaagd.

Voorbeelden:

- In 2013 ontstond aan Hogeschool PXL het 'Centrum voor Ondernemen'. PXL kon daarvoor rekenen op nauwe samenwerking met forumleden van het Centrum voor Ondernemen van Hogeschool Gent. In 2015 heeft Hogeschool PXL samen met Universiteit Hasselt het 'PXL-UHasselt StudentStartUP' opgericht.
- Het zogenaamde '**statuut voor student-ondernemers**', waarbij de instelling zelf een student-ondernemer faciliteiten kan geven, (zoals het verzetten van een examen, het gebruik maken van infrastructuur van de instelling, ...), bestond enkele jaren geleden slechts in een paar hoger onderwijsinstellingen. Dit topic kwam uitgebreid aan bod in verschillende forumvergaderingen en op de eerste SOHO!dag. Vandaag zijn bijna alle instellingen hoger onderwijs een eigen statuut voor student-ondernemers aan het uitwerken.

2. Een **productief partnerschap tussen forumleden** inzake Ondernemend hoger Onderwijs is gerealiseerd.

Voorbeeld:

Een **stedelijk overkoepelend initiatief** rond ondernemend onderwijs, zoals Student Ghentrepreneur (dat momenteel als **ecosysteem voor jong ondernemerschap** onder de nieuwe naam **Gentrepreneur**² verdergaat) heeft tot inspiratie (en aanmoediging) gediend voor andere gelijkaardige initiatieven. Zonder het Forum had die **wederzijdse kruisbestuiving** nooit op zo'n spontane en vlotte manier kunnen gebeuren.

3. Een **productief partnerschap tussen forumleden en de overheid** inzake Ondernemend hoger Onderwijs is gerealiseerd.

Door de forumwerking werd een goede verhouding tussen de overheid/facilitator en alle leden opgebouwd en kreeg ze (de betrokken kabinetten) directe voeling met het werkveld zelf en hun noden. Dat maakt dat via de overheid ook de politiek, als het ware samen met alle actoren, een ondersteunend beleid kan ontwikkelen en geeft aanleiding tot concrete beleidsmaatregelen en ontwikkelingen of aanpassingen van ondersteunende instrumenten.

Voorbeelden:

- Het experimentproject m.b.t. de ontwikkeling van een **studenten- en jongeren coöperatieve** als veilige haven om te leren ondernemen, door Agentschap Innoveren & Ondernemen gesubsidieerd. De coöperatie voor jongeren in het kader van jeugdhuiswerking wordt getrokken door [Formaat \(Haven cvba\)](#), die voor studenten door Arteveldehogeschool (ARTEpreneur cvba); ARTEpreneur¹ en Haven bundelden tijdens hun pilootjaren ervaringen en lessen in een '[Blauwdruk Jongerencoöperatie](#)'.
- De EFRO-oproep rond [ecosystemen voor jong ondernemerschap in studentensteden](#), waar alle lokale actoren (stad, hoger onderwijsinstellingen, studentenverenigingen, jongerenorganisaties, lokale bedrijven en non-profitorganisaties) steun krijgen om een lokale ondernemende cultuur uit te bouwen en samen tot ondernemende initiatieven te komen voor studenten en jongeren. Dit moet op termijn leiden tot meer ondernemerschap bij studenten, maar ook bij docenten en onderzoekers en de lokale economie als geheel ten goede komen;
- De forumleden worden **als actor geconsulteerd en betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe instrumenten** (bv. [ThatsIP](#), een ondersteunend aanbod voor docenten rond intellectuele eigendom, het zoeken naar goede monitoringdata rond OhO, forumleden gaven advies over het nieuwe Actieplan Ondernemend Onderwijs,...). Die betrokkenheid bij de ontwikkeling bevordert de verspreiding in het werkveld achteraf.

4. De noodzakelijke **legitimatie op bestuursniveau binnen de onderwijsinstellingen** rond ondernemend onderwijs is op vele plekken verworven.

Voorbeeld:

De hogeschool PXL formuleert in zijn strategisch beleidsplan als één van de operationele doelstellingen: 'Elke student wordt gestimuleerd om ondernemend te handelen.' De dienst onderwijs stelde daarom een instellingsbrede competentieset 'Ondernemend handelen' op. Deze zal in elke opleiding geïmplementeerd worden. De competentieset wordt in de vorm van de leerlijn ondernemend handelen gevisualiseerd in het curriculum. Daarnaast wordt ondersteuning voorzien d.m.v. een intervisiegroep en een professionaliseringsaanbod voor docenten en opleidingen.

De forumleden worden geïnspireerd om binnen de eigen instelling nog structureler werk te maken van OhO. De referenties naar de andere werkingen helpen hen daarbij en dienen als hefboom.

Het Forum wordt **erkend en gerespecteerd door VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad) en Vlor (Vlaamse Onderwijsraad)**.

5. De voornaamste **structurele drempels naar concreet ondernemerschap voor studenten die willen ondernemen zijn weggewerkt of in uitvoering én het werken aan ondernemerschap in brede zin wordt in de werking van de hoger onderwijsinstellingen verankerd.**

¹ Artepreneur werd binnen het Gentse ecosysteem voor jong ondernemerschap Gentpreneur² omgevormd tot [Gentpreneur Company](#), waar studenten van Arteveldehogeschool, Hogeschool Gent en Universiteit Gent terecht kunnen om op een veilige manier op te starten.

In 2015 formuleerde het Forum een **beleidsaanbeveling** aan het kabinet van de Minister van Economie m.b.t. de grootste noden rond OhO.

- Het Forum Ondernemend Hoger Onderwijs bepleitte in haar beleidsaanbeveling een gelijkschakeling van het sociaal-juridische statuut van student-ondernemer aan dat van jobstudent. Via de kabinetten werd het federale niveau opgeroepen om de onterechte verschillen weg te werken. Op het federale niveau werden een aantal wijzigingen in de sociaal-juridische regelgeving voor student-ondernemers doorgevoerd. Ze kregen vorm in het nieuwe statuut student-zelfstandige. Het ontwerp van nieuwe regelgeving betreffende **het statuut van student-zelfstandige** werd binnen het Forum OhO besproken. Onduidelijkheden werden via Vlaio en de forumleden aan de Fod Sociale Zekerheid gesignaleerd zodat de toepassing ervan verscherpt kon worden.
- De nodige stappen werden gezet om de **Codex Hoger Onderwijs** te wijzigen zodat instellingen hoger onderwijs ook meer inzetten op ondernemend onderwijs. Een eerste wijziging betreft de opname van 'ondernemend handelen' als een transversale sleutelcompetentie in de lijst met te realiseren competenties. De term 'ondernemend handelen' wordt gehanteerd zodat de instellingen en opleidingen de vrijheid behouden om dit, rekening houdende met de arbeidsmarktcontext van de opleiding, naar eigen inzicht in te vullen (ondernemingszin, ondernemerschap of een combinatie van beide). Een tweede wijziging betreft de invoeging van 'ondernemen als mogelijke carrièrekeuze' voor alle studenten die afstuderen aan het hoger onderwijs. Dit betekent een verankering van het werken aan ondernemerschap (in de brede zin van het woord) in de werking van de hoger onderwijsinstellingen.
- Onder de stimulans van het Forum Ondernemend hoger Onderwijs en mede doordat de materie ter zake een opdracht werd van het Agentschap Innoveren & Ondernemen, werd ervoor gezorgd dat ook instellingen hoger onderwijs een **getuigschrift van de basiskennis van het bedrijfsbeheer** konden uitreiken. Op die manier kunnen studenten al een onderneming opstarten tijdens de bachelorjaren. Dit heeft veel instellingen hoger onderwijs ertoe aangezet om deze mogelijkheid op een kwalitatieve manier voor een bredere groep studenten in de eigen instelling aan te bieden, wat een verankering en een verbreding rond ondernemerschap in de eigen werking van de instelling heeft bewerkstelligd. Ook na het afschaffen van de vereiste rond het getuigschrift bedrijfsbeheer blijven veel onderwijsinstellingen de voorziene trajecten aanbieden.
- Een toelichting rond [Startlening](#) van Participatiemaatschappij Vlaanderen) op een forumbijeenkomst in 2015 gaf de impuls om dit financieringsinstrument ook voor student-zelfstandigen open te stellen. Hierdoor werd opnieuw een drempel naar ondernemen voor studenten weggewerkt.